

Utvikling av uteskole som en del av skolenes pedagogiske plattform

Saksbehandler: Ellen Benestad

Saksnr.: 18/02980-1

Behandlingsrekkefølge

Møtedato

Hovedutvalg for oppvekst og kultur

31.10.2018

Rådmannens innstilling:

1. Alle skolene i Ås bruker uteskole for å supplere klasseromsundervisningen.
2. Skolene i Ås utvikler, i samarbeid med fagmiljøer, skolehager som en læringsarena og som en del av uteskole.
3. Uteskole skal være en del av en alternativ læringsarena for elever som trenger mer praksisrettet opplæring.
4. Det forventes nye fagplaner før man utvider uteskole som læringsarena.

Ås, 16.10.2018

Trine Christensen
Rådmann

Ellen Benestad
Etatssjef oppvekst og kultur

Avgjørelsesmyndighet:

Hovedutvalg oppvekst og kultur

Behandlingsrekkefølge:

Ungdomsrådet
Hovedutvalg oppvekst og kultur

Øvrige relevante dokumenter som ligger i saken:

Det er utarbeidet en *Pedagogisk utviklingsplan for barnehager og skoler i Ås kommune 2018 – 2021*. <G:\OK\Ansatte\Planer for barnehager og skoler\Pedagogisk utviklingsplan 2018-21\Pedagogisk utviklingsplan for 2018-2021 Revidert mai 2018.docx>

Saksbehandler sender vedtaket til:

Alle skolene

Ås kommune

Saksutredning:

Sammendrag:

Gjennom uteskole har skolene mulighet til å skape en mer helhetlig og virkelighetsnær undervisning. Dette gir elevene muligheter til å nærme seg kunnskap på flere måter og til å bruke flere sider av seg selv og legger grunnlaget for en mer variert opplæring. Uteskole gir på en praktisk måte skolen muligheter for å knytte bedre forbindelse mellom elevenes erfarte verden og skolens faglige innhold. Det er imidlertid ikke behov for å utvide uteskolen for alle elever. Det drives allerede mye godt uteskolearbeid av god kvalitet og med veiledning fra kompetente fagmiljøer. Det er ønskelig at skolene i samarbeid med fagmiljøene utvikler de tilbudene som de allerede har eller er i gang med å etablere samt at det etableres alternative læringsarenaer utenfor skolene for elever som trenger en annerledes opplæring.

Fakta i saken:

Den 8.6.2016 fremmet SV's representant Eskild Gausemel Berge(SV) følgende forslag:

Ås kommune har et unikt potensiale for å utvikle uteskole som en naturlig del av skolens pedagogiske plattform. Rådmannen bes utarbeide en sak til politisk behandling for å utvikle denne plattformen i samarbeid med NMBU og relevante fagmiljøer ved skolene. Rådmannen bes også klargjøre muligheten for å søke midler til et slikt prosjekt gjennom Den naturlige skolesekken.

Hovedutvalget ga enstemmig tilslutning til SVs forslag.

Uteskole

Den definisjonen som er mest i bruk når det gjelder uteskole er utarbeidet av Arne Nikolaisen Jordet, førsteamanuensis ved Høgskolen i Hedmark. Han har forsket på læringsprosesser utenfor klasserommet, det som i norsk skole ofte omtales som uteskole. Han definerer uteskole slik i en artikkel fra 2010:

«Uteskole er en måte å arbeide med skolens innhold på hvor elever og lærere bruker nærmiljøet og lokalsamfunnet som ressurs i opplæringen – for å supplere og utfylle klasseromsundervisningen».

Gjennom uteskole har skolene mulighet til å skape en mer helhetlig og virkelighetsnær undervisning. Dette gir elevene muligheter til å nærme seg kunnskapene på flere måter og til å bruke flere sider av seg selv og legger grunnlaget for en mer variert opplæring. Uteskole gir på en praktisk måte skolen muligheter for å knytte bedre forbindelse mellom elevenes erfarte verden og skolens faglige innhold. Uteskole er en metode og læringsarena på linje med klasserommet, der man kan bruke andre arbeidsmåter enn man kan i klasserommet.

Uteskole handler om arbeidsmåter som *feltarbeid i naturfag og ekskursjoner*, men den handler også om å bruke uteskolen i arbeid med de ulike temaene og andre fag

Ås kommune

som elevene jobber med inne. Den gir muligheter til å gi elevene ulike måter å tilnærme seg og tilegne seg fagstoffet på.

I Ås kommune har skolene noe forskjellig tilnærming til uteskole, men alle skolene har uteskole for 1.- 4. trinn. Flere av skolene har uteskole også for 5.- 7. trinn, men noe mindre regelmessig.

Ungdomsskolene har ikke fast uteskole, men begge skolene har friluftsliv som valgfag, og i tillegg bruker lærerne bruker uteområdene der det er naturlig i undervisningen.

Alle skolene har turdager, skidager eller andre utedager i tillegg. Det er leirskole for 6. eller 7. trinn og overnattingstur i ungdomsskolen.

Den naturlige skolesekken

Gjennom Den naturlige skolesekken er målet å stimulere skoler til å etablere prosjekter der skolene utarbeider tverr-/flerfaglig undervisning, som tar i bruk andre læringsarenaer, samarbeider med eksterne aktører og fremmer undervisning for bærekraftig utvikling.

Den naturlige skolesekken har som mål å medvirke til at elevene som framtidige arbeidstakere får kunnskap og bevissthet om bærekraftig utvikling og miljøutfordringene på kloden, og blir i stand til å forstå og utvikle løsninger på miljøproblemene i dag og i framtiden.

Skolehager har lang historie i Norge og har fungert som sosiale møtesteder og læringsarenaer i tillegg til å øke naturglede, gi mestringsopplevelser, fremme fysisk aktivitet og bedre helse. Ved siden av uteskole og andre uteaktiviteter har mange av skolene valgt å satse på skolehage som en alternativ læringsarena. Flere av skolene har også søkt om midler fra Den naturlige skolesekken for å utvikle skolehagen til å fremme elevens forståelse av bærekraftig utvikling.

Brønnerud skole var den første skolen i Ås som søkte midler fra den naturlige skolesekken. De fikk prosjektmidler til utvikling av skolehage i perioden 2013 – 2016. Året etter ble de ressurskole innenfor skolehage. Brønnerud skole arbeider i dag sammen med Vitenparken for utvikling av skolehage som læringsarena.

Ås ungdomsskole har fått midler fra Den naturlige skolesekken for 2017 – 2019. Skolen har fokus på bærekraftig utvikling innenfor mat og helse. De har etablert skolehage på Dysterjordet, men ønsker en skolehage på skoleområdet. Ås ungdomsskole har også fått Erasmus midler til bærekraftig utvikling. Disse midlene brukes til å holde kontakt med andre europeiske land.

Rustad skole har fått midler fra Den naturlige skolesekken for 2018 – 2020 for å fremme elevenes forståelse for bærekraftig utvikling i forbindelse med etablering av skolehage.

Ås kommune

I forbindelse med desentralisert kompetanseutvikling, som er et samarbeid mellom kommunene og lærerutdanningsinstitusjonene, har Rustad skole sammen med Solberg skole valgt å satse på utvikling av skolehage. NMBU skal følge opp Rustad skole og Solberg skole. NMBU tilbyr skoletilpasset oppfølging - rettet mot alt fra etablering/drift til pedagogisk bruk av skolehagen.

Solberg skole vurderer om de i 2019 i tillegg skal søke midler fra Den naturlige skolesekken for å fremme elevenes forståelse for bærekraftig utvikling ved etableringen av skolehage.

Nordbytun ungdomsskole vurderer også å søke midler fra Den naturlige skolesekken i 2019 innenfor bærekraftig utvikling i mat og helse. I dag samarbeider de med Vitenparken om bærekraftig utvikling innenfor valgfaget Teknologi i praksis.

Alternativ læringsarena

Uteskole er en nøkkel til læring. Mye av det som skjer i andre fag og aktiviteter knyttes opp mot, og tar utgangspunkt i det man gjør ute. I en hverdag som er oppstykket og fragmentert er det en oppgave for skolen å skape en sammenheng i det man gjør. Dette er viktig i forhold til alle barn, men for de barna som trenger forutsigbarhet og oversikt i større grad enn andre er det helt avgjørende. Sammenheng gir mening.

Aschjem gård er en læringsarena hvor gården og husdyr står i fokus. Mesteparten av arbeidet foregår utendørs.

Etablering av Breivoll som en alternativ læringsarena for ungdomsskoleelever som har behov for noe annet enn klasseromsundervisning, er i full gang. Her er det tenkt at uteområdene skal brukes aktivt i undervisningen

Det vurderes også om det bør utarbeides alternative læringsarena/uteskole for enkelte av de eldste elevene i barneskolen noen dager i uken. Det kan være aktuelt å søke Den naturlige skolesekken om midler til begge tiltakene.

Samarbeid med NMBU og Vitenparken

Et par av skolene, Rustad og Solberg, etablerer et samarbeid med NMBU om skolehager i forbindelse med den desentraliserte kompetanseutviklingen.

I tillegg til samarbeidet med NMBU, så er det utviklet et samarbeid med Vitenparken. Det er et tilbud om skolering til alle 1. og 4. trinnelever, alle elever på ungdomstrinnet som har valgfag, *teknologi i praksis og programmering*, opplegg rundt bærekraftig mat for alle 10. trinn på Ås ungdomsskole og fagdag for alle ledere i barnehager og skoler i aktuelle temaer.

Vurdering:

Alle skolene i Ås har uteskolen i deler av sin undervisning. Uteskole er en viktig metode og læringsarena som tar i bruk en undervisningsform som aktiviserer hele

Ås kommune

mennesket. Barna gjør sine erfaringer i en konkret virkelighet, disse erfaringene danner grunnlag for videre bearbeiding og refleksjon. De voksnes rolle blir å legge til rette for at en slik prosess finner sted.

Ås kommune har som mål å ha et barnehage- og skoletilbud av høy kvalitet som medvirker til sosial utjevning og livslang læring. Det skal legges til rettes for et innhold i barnehagen og et skoleløp som fører til utvikling, læring og danning for hvert enkelt barn.

I dag brukes uteskole som en del av undervisningen for de yngste elevene og mange av de eldre elevene. Skolene i Ås arbeider sammen mot felles mål, men har i stor grad metodefrihet. Det er skolene som kjenner sine elever og sitt personale og har erfaring med hva som lykkes. Å pålegge skolene at de skal bruke en bestemt metode eller læringsarena, fratrukker skolene den valgfriheten de har til å gjøre kloke valg som passer for sine elever og lærere.

Det er under utarbeidelse nye læreplaner i alle fag. Skolene skal ta disse i bruk fra høsten 2020. Skolene arbeider derfor nå midt mellom gamle og nye læreplaner. Det er i øyeblikket ikke ønskelig å gjøre store endringer i temaer og metoder med tanke på usikkerheten på hva som vil komme i forhold til nye læreplaner. Nye områder og nye metoder tar tid å innføre. Det er derfor ønskelig å vente med endringer inntil nye læreplaner er vedtatt og gjennomarbeidet.

Det drives allerede mye godt uteskolearbeid av god kvalitet og med veiledning fra kompetente fagmiljøer som Naturfagsenteret, NMBU og Vitenparken. Framfor å utvide tilbudet, er det ønskelig at skolene i samarbeid med fagmiljøene utvikler de tilbudene som de allerede har eller er i gang med å etablere.

For skolevegrere og andre elever som ikke finner seg til rette i skolen, er et alternativ opplæringstilbud som Aschjem gård, Breivoll for ungdomsskoleelever og eventuelt et nytt tilbud for barneskoleelever viktige. Disse tilbudene skal basere seg på praktisk opplæring for å skape en mer helhetlig og virkelighetsnær undervisning. Dette gir elevene muligheter til å nærme seg kunnskapene på flere måter og til å bruke flere sider av seg selv og legger grunnlaget for en mer variert opplæring.

Økonomiske konsekvenser:

Gjennom deltakelse i Den naturlige skolesekken får skolene økonomisk støtte til faglig og didaktisk påfyll og rettleiing. De får en støtte på totalt kr 60.000 fordelt på 3 år. Deltakerskoler blir fulgt opp av Naturfagsenteret og regionale kontakter fra ulike institusjoner i lærerutdanningen. Midler kan søkes på våren.

Alle tiltakene dekkes i dag innenfor skolenes budsjetter og ved søkning av midler.

Miljømessige konsekvenser:

Positivt med bevisstgjøring av barn og unges forhold til natur og bærekraftig utvikling.

Alternativer:

Ås kommune

Det igangsettes et samarbeid med NMBU og Vitenparken for å igangsette uteskole på de skolene som ikke har dette på alle trinn.

Konklusjon med begrunnelse:

Med uteskolene som allerede drives på barneskolene, valgfag friluftsliv, satsning på skolehager, turdager, leirskole etc så ser ikke skolene behov for en utvidelse av uteskole for alle elever. Etablering av skolehager kan ses på som en del av uteskolen. De skolene som ennå ikke har skolehager, vil sannsynligvis utarbeide dette i løpet av få år. Det er en aktiv læringsarena og en viktig del av bærekraftig utvikling.

For skolene er det viktig å holde samme satsningsområder over tid. Det er brukt mye ressurser på å samle skolene om felles temaer og metoder. Uteskole er en av flere læringsarenaer/metoder som er i bruk i skolene i Ås. På nåværende tidspunkt og i påvente av nye læreplaner er det ikke ønskelig å utvide uteskolen for alle elever. Det er imidlertid et ønske om å lage gode alternativer læringsarenaer for både barne- og ungdomsskoleelever som har behov. Dette tilbudet vil i stor grad være basert på uteskole.

Kan vedtaket påklages?

Nei

Ikrafttredelse av vedtaket:

Umiddelbart